

Bryssel den 23.2.2021
COM(2021) 77 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

**om bedömningen av avtalet om operativt och strategiskt samarbete mellan
Konungariket Danmark och Europol**

{SWD(2021) 22 final}

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om bedömningen av avtalet om operativt och strategiskt samarbete mellan Konungariket Danmark och Europol

Inledning

I avtalet om operativt och strategiskt samarbete mellan Konungariket Danmark och Europol (nedan kallat *avtalet*)¹ fastställs den rättsliga ramen för Danmarks samarbete med Europol. I enlighet med artikel 25 i avtalet uppmanas kommissionen att bedöma bestämmelserna i detta avtal, särskilt avtalets operativa effektivitet och Danmarks efterlevnad av dataskyddsbestämmelserna.

Fram till den 1 maj 2017 deltog Danmark fullt ut i rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol)². Enligt protokoll (nr 22) om Danmarks ställning³ har landet ett undantag från all EU-lagstiftning om rättsliga och inrikes frågor som antagits efter Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009⁴. Förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol)⁵ som antogs 2016 ersätter rådets beslut. Den började tillämpas till fullo den 1 maj 2017. På grund av undantagsklausulen och avslaget i en nationell folkomröstning den 3 december 2015 om huruvida Danmarks undantag i rättsliga och inrikes frågor bör ändras, kan Danmark inte delta i förordningen.

Efter folkomröstningen i Danmark den 3 december 2015 utfärdade kommissionens ordförande, Europeiska rådets ordförande och Danmarks statsminister den 15 december 2016 en förklaring⁶ om att de var ”eniga om att det behövs operativa arrangemang som minskar den negativa inverkan av Danmarks utträde ur Europol den 1 maj 2017 och som är till ömsesidig nytta för Danmark och resten av Europeiska unionen för att bekämpa gränsöverskridande, grov och organiserad brottslighet och internationell terrorism. Dessa arrangemang måste vara specifika för Danmark och får inte på något sätt vara likvärdiga med ett fullt medlemskap i Europol med tillgång till Europols databaser, fullt deltagande i Europols operativa arbete och databas eller beslutsrätt i Europols ledande organ. En tillräcklig nivå av operativt samarbete,

¹ <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/agreement-operational-and-strategic-cooperation-between-kingdom-of-denmark-and-europol>

² Rådets beslut 2009/371/RIF av den 6 april 2009 om inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol) (EUT L 121, 15.5.2009, s. 37).

³ EUT C 326, 26.10.2012, s. 299.

⁴ Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, EUT C 306, 17.12.2007, s. 1. Hittills har Danmark inte utnyttjat den möjlighet som föreskrivs i del IV i protokoll nr 22, vilket skulle göra det möjligt för landet att delta fullt ut i Europolförordningen.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135, 24.5.2016, s. 53).

⁶ Förklaring från Europeiska kommissionens ordförande, Jean-Claude Juncker, Europeiska rådets ordförande, Donald Tusk, och Danmarks statsminister Lars Løkke Rasmussen, Bryssel den 15 december 2016, kommissionens pressmeddelande IP/16/4398.

inklusive utbyte av relevanta uppgifter, bör dock säkerställas, förutsatt att det ges tillräckliga skyddsgarantier”.

I avtalet fastställs den rättsliga ramen för Danmarks samarbete med Europol i enlighet med förklaringen av den 15 december 2016. Det trädde i kraft den 30 april 2017, vilket innebar att man undviker en lucka till följd av att Danmarks ställning ändrades från medlemsstat till tredjeland den 1 maj 2017 i förhållande till Europol. Den 27 april 2017 antog det danska folketinget lag nr 411 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) som gjorde det möjligt för den danska regeringen att ingå avtalet. Europaparlamentet antog en resolution den 27 april 2017⁷. Rådet gav Europol sitt bemyndigande att godkänna avtalet den 28 april 2017⁸.

I skälen till avtalet klargörs att avsikten är att "minimera de negativa effekterna av Danmarks utträde ur Europol" genom att upprätta samarbete på "en nivå som åtminstone är likvärdig" med andra tredjeländer som har ingått liknande avtal med Europol (skäl 3).

Ett särskilt inslag i avtalet är Danmarks särskilda ställning som medlemsstat i EU och Schengenområdet. Danmarks särskilda ställning som EU-medlemsstat återspeglas i skäl 4 i avtalet. I skäl 5 anges att Danmark är en del av Schengenområdet och till fullo har införlivat Schengenregelverket i sin nationella lagstiftning. Vidare anges i skäl 6 att Danmark är en del av den så kallade nordiska passunionen tillsammans med övriga nordiska stater, varav två är EU-medlemsstater och två är associerade till genomförandet av Schengenregelverket och dess vidare utveckling.

Förberedelser inför bedömningen och rapporten

- Kommissionen skickade ett frågeformulär till det danska justitieministeriet och den danska dataskyddsmyndigheten. Det danska justitieministeriet lämnade tillsammans med den danska polisen skriftliga utkast till svar på frågeformuläret. Den danska dataskyddsmyndigheten tackade kommissionen för att ha fått möjlighet att lämna synpunkter på frågeformuläret och informerade kommissionen om att den inte hade undersökt hur avtalet hade genomförts av den danska polisen. Den ansåg därför att det danska justitieministeriet och den danska polisen var bättre lämpade att svara på detta.
- Kommissionen förde diskussioner med företrädare för det danska justitieministeriet, den danska polisen, däribland dess dataskyddsombud, den danska dataskyddsmyndigheten, samt med företrädare för Europol, som ansvarar för tillämpningen av avtalet, bl.a. analytiker som använder och har tillgång till den information som utbyts enligt avtalet, och för Europeiska datatillsynsmannen som övervakar behandlingen av personuppgifter vid Europol.
- Det danska justitieministeriet gav folketinget tillgång till sina rapporter om den danska polisens situation i förhållande till Europol (för perioden 1 maj 2017–december 2019).

⁷ Europaparlamentets lagstiftningsresolution av den 27 april 2017 om utkastet till rådets genomförandebeslut om godkännande av Europeiska polisbyråns (Europol) ingående av avtalet om operativt och strategiskt samarbete mellan Konungariket Danmark och Europol (07281/2017 – C8-0120/2017 – 2017/0803(CNS)), P8_TA(2017)0136.

⁸ 7281/1/17 REV 1 av den 28 april 2018.

- Kommissionens slutsatser fastställdes i det åtföljande arbetsdokumentet, som också skickades till det danska justitieministeriet och Europol, vilket gav dem möjlighet att komma med synpunkter om felaktigheter och identifiera information som inte får offentliggöras.

Slutsatser

I artikel 25 i avtalet anges att bedömningen särskilt bör beröra dess operativa effektivitet samt Danmarks efterlevnad av dataskyddsbestämmelserna i avtalet.

Bedömningen visade att avtalet, som ger Danmark en särskild status jämfört med andra tredjeländer, föreskriver ett samarbete mellan Danmark och Europol som har uppfyllt det övergripande målet att upprätta samarbetsförbindelser mellan Danmark och Europol i kampen mot terrorism och grov gränsöverskridande brottslighet och har minimerat de negativa effekterna av Danmarks utträde ur Europol från och med den 1 maj 2017.

Detta beror framför allt på den utökade service som Danmark får genom särskilda dansktalande utstationerade nationella experter för behandling, under Europols överinseende, av danska begäranden om att mata in, hämta och dubbelkontrollera uppgifter dygnet runt. Både Danmark och Europol erkände uttryckligen att utstationering av dansktalande nationella experter till Europol har visat sig vara ett framgångsrikt instrument i detta avseende. Samtidigt erkände båda parterna också att det på grund av begränsningar som följer av artikel 10.6 i avtalet när det gäller uppgifterna för dansktalande utstationerade nationella experter i Haag och i Danmark finns utrymme för att förbättra samarbetets effektivitet.

Enligt avtalet ska Danmark tillämpa de dataskyddsgarantier som fastställs i avtalet samt genomförandebestämmelserna till EU:s brottsbekämpningsdirektiv⁹. Den danska lagen om brottsbekämpning är det instrument som ska införliva EU:s brottsbekämpningsdirektiv. Den trädde i kraft den 30 april 2017. Den danska polisen har utsett ett dataskyddsombud för den danska polisens behandling av personuppgifter inom lagens tillämpningsområde. Dataskyddsombudet har bland annat fått i uppgift att övervaka efterlevnaden av EU:s brottsbekämpningsdirektiv.

Under den granskade perioden tog Danmark och Europol upp ett par dataskyddsrelaterade frågor. De gällde information från Danmark som korrigerades omedelbart efter det att Danmark hade mottagit underrättelser från Europol i frågan.

Den danska polisen anser, med stöd av sitt dataskyddsombud, att Danmark faktiskt har genomfört, och i praktiken tillämpat, både kraven i brottsbekämpningsdirektivet och avtalet om skydd av personuppgifter som mottagits enligt avtalet.

Kommissionen anser därför att operativa arrangemang effektivt har införts genom avtalet, vilket minimerar de negativa effekterna av Danmarks utträde ur Europol den 1 maj 2017, till

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut, EUT L 119, 4.5.2016, s. 89.

ömsesidig nytta för Danmark och resten av EU i kampen mot gränsöverskridande grov och organiserad brottslighet och internationell terrorism.

Kommissionen anser också att bestämmelserna om uppgiftsskydd i avtalet har tillämpats väl.

Kommissionen har inte funnit några begränsningar i avtalet som hindrar dess faktiska genomförande.